

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Anunțurile se primesc în scris și în manuscris.
 Manuscrisurile nu se întorc.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primesc în Viena E. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Haas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Duke, A. Oppelk, J. Donnerberg; în Budapesta: A. F. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Döber; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețul inserțiilor: o serie armonioasă pe o coloană 8 cr. și 10 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 90 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

„Gazeta“ este în fi- care și.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 5 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
 Abonamentul pentru Brașov:
 a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Răspunsu fôiei din Blașiu.

IX.

Brașov, 26 Noemvre v.

Ca să vadă „infabili“ dela fôia bisericească din Blașiu, cari se provocă la d-lu G. Barițiu, ca la un martor clasic, pentru a combate afirmările noastre, cum cugeta la 1869 acestu veteran publicist și literat asupra pornirilor Metropolitului Vancea și a stărei biserice române, vom releva următorul fapt:

Fiind ales deputat la Congresul catolic din Pesta de cătră cinci protopopiate din Arhidieceasă, cari, pe basa cerculari metropolitane dela 17 Maiu 1869, s'au fostu declarat pentru participare la acel congrasu, d-lu Barițiu și-a datu dimisiunea și și-a motivat-o într'o scrisore cu data 11 (30) Iunie 1869, adresată Metropolitului de Alba-Iulia.

În această scrisore, după ce se pronunță categoric contra orî cărei participări a Românilor uniți la Congresul catolicilor și după ce dice, că „Metropolia de Alba-Iulia este și trebuie să rămână pentru totdeuna autochefală și autonomă întru înțelesul doctrinei primitive nefalsificate, și totodată și națională“, d-lu Barițiu accentuează în deosebi caracterul național al școlilor noastre confesionale, apoi continuă astfel:

„...Din contră școlile romano-catolice scim că nu voiesc a soi nimicu de caracterul național, decă sunt conduse în spiritul iesuitismului, seu că ele mai vârtos în Ungaria tindu cu mare energiă a îmbrăca caracteru esclusiv maghiar și maghiarizator. În ambele casuri însă pericolul pentru elementul românesc și pentru ritul nostru este invederat, umilirea noastră mai pe sus de ori ce indoielă.“

„Mai avem însă și alte rațiuni grave, cari ne impun datoriua impe-

rativă de a ne apăra școlile noastre de ori-ce înrurintă a statului romano-catolic din Ungaria. Una din aceste rațiuni este tocmai confesională. Alegătorii mei soi ca și mine, că în mai multe instanțe mari și mici romano-catolice din Ungaria se propun de mai mult an înoocă câte-va doctrine... precum de exemplu e doctrina despre infalibilitatea Papei, de potestatea lui absolută de a formula și impune dogme noue, curi nu se cuprind în simbolul credinței adoptate de biserica noastră... care și până acum au produs cele mai mari îngrijiri și neodihne de spirite, câte se înfioră de un asemenea absolutism încarnat. Aceste doctrine și altele asemenea acestora, mai vârtos de 18 ani încôce, au început a rade cumplit la rădăcinele confesiunii greco-catolice și a o periclitat multă mai greu, decât însuși cesaropapismul rusesc.“

După ce mai departe d-lu Barițiu susține, că Români uniți „n'au nimicu de împărțit cu romano-catolicii“, continuă astfel:

„Români greco-catolici au de unde se pretindă și se ia cu titlu de drept și n'au trebuință să cerșescă din așa numitul fundus religionis. Conchiame-se numai ună sinodă amestecată din întreaga provincia a Metropolitiei de Alba-Iulia și eu sunt convins pe deplin, că acela va descoperi destule fontani de venituri pentru conservarea acestei biserice și a școlilor ei... Prin urmare de vom participa, și încă de bună voie ca minoritate, la compunerea și adoptarea de oreșicare statute, seu legi generale și comune tuturor, atunci urmază din una logică neesorabilă, ca toate statutele speciale să se modeleze după cele generale, prin urmare noi vom fi intrați în cursă oa unii, cari pentru congrue parohiale și alte leșore ticătoase ne vom fi sacrificat libertatea, ca și Esau dreptul de primogenitură pentr'ună castronă de linte...“

Aceste vederi, temeri și îngrijiri foarte întemeiate ale veteranului nostru publicist și literat — de care ar trebui să țină semnă

episcopii noștri uniți cu deosebire acuma, când se stătuesc erăși cu „strălucitul coru episcopesc catolic“ asupra „regulării congruei“ — nu pot pleda nici-decum în favoarea sistemului de guvernare a Metropolitului Vancea, care tocmai prin aceea s'a distins, că în prejudiciul drepturilor și aședămintelor biserice române unite, „întru înțelesul doctrinei primitive nefalsificate“, a căutat mereu și sistematic puncte de legătură și de comuniune cu catolicii de ritul latin, cu cari Români uniți n'au nimicu comun, afară de cele patru puncte dogmatice, și care sistem în acelaș timp n'a stăruit pentru ca să se stabilească pe basa vechilor drepturi și aședămintele adevărate legătură și comuniune între diecezele și între clerul și poporul întregi provincii metropolitane de Alba-Iulia.

CRONICA POLITICĂ.

— 26 Noemvre.

Semioficiosa „Pol. Corr.“ vorbindu despre situația parlamentului maghiar constată, că din și în și se îmbunătățesc această situație. Aceasta nu se poate multum decât ministrului președinte Weckerle, care și va ajunge soopol fără de-a influența vre-o schimbare în atitudinea diferitelor partide. Prin o astfel de procedură Weckerle va pute corăspunde nu numai lealității față de majoritate, ai cărei membri, fără excepțiune, se portă față de el cu deplină încredere, oi va corăspunde și declarațiilor opoziției. Contele Apponyi a declarat, că este gata a dovedi o atitudine obiectivă față cu noulu guvern. Explicite n'a spus-o acesta în cameră, ca de pildă Eötvös, der a aflat pentru acesta o altă ocașiă, adică la banchetul ce l'a dat casina maghiară lui Weckerle. Se pare, că și opoziției i-s'a urit de luptele fără succes de până acum. — Proiec-

tul despre recepțiunea judaică este gata, er cele despre libertatea religioasă și matriculele civile n'au lipsă decât de-o ulterioară revizuire. În acestu timp ministrul de justiție lucrează la proiectul căsătoriei civile. Proiectul acesta va avé o uriașă majoritate în dietă.

Despre crisa austriacă se scrie din Viena, că cabinetul austriac a ținut un consiliu în 5 Decemvre n., care s'a ocupat cu dimisia lui Kuenburg. Se dice, că în contra experiențelor din zilele ultime, consiliu de miniștri totuși a hotărît să nu propună Majestății Sale primirea dimisiei lui Kuenburg. E însă probabil, că Kuenburg nu va rămâne, mai ales că însăși partida lui l'a desavuat. Contele Taaffe a împărțit cu Kuenburg declarația sa ce-a făcut-o în ședința din Sâmbăta trecută a camerei, de unde se vede, că Taaffe atunci încă n'a rupt-o de totu Kuenburg. Cu toate acestea însă partida acestuia a votat contra fondului de dispozițiune. Intorsătura acesta neașteptată a făcut și mai imposibilă rămânerea contelui Kuenburg. Se dice chiar, că în zilele acestea fôia oficiosa va publica dimisia lui și numirea consilierului de curte Meznik, ca ministru ceu fără partofoliu. Se mai ventilă și soirea, că Taaffe a reinceputu tractările cu stanga germană. Decă aceste pretrastări vor duce la bun rezultat, atunci debaterile dietei imperiale se vor amâna.

Scirile telegrafice din urmă anunță, că s'au ivit turburări în Madrid și în mai multe orașe ale Spaniei. Turburările din Madrid s'au început acum câteva săptămâni, când s'au descoperit uneltirile nerușinate ale primarului de acolo, care s'a încercat să acopere administrația destrăbălată a comunei. Poporul se adună în masă înaintea primăriei, făcându sgomot, și numai intervenirea unor bărbați iubiți de popor i-a succés ca să domolească furia masselor iritate. Primarul a fost destituit. În zilele trecute însă s'au ivit noue conflicte între popor și poliția. Din cauza acesta

„FOILETONULU GAZ. TRANS.“

Nervositatea secolului și cauzele ei.

După Paul Mantegazza.

Unu secol, care din și în și vede crescându numărul sinuoiderilor și al morburilor de alienațiune mentală; unu secol, care puțin înainte de sfârșitul său, — aprôpe de a-și face încheierea activelor și pasivelor sale — în literatură, filosofia, artele sale, — recunoșce, că e pessimist și, ce e și mai rău — se laudă cu pessimismul său: nu e fericit. Dumneșelul lui e Schoppenhauer, poetul său favorit e Leopardi, scriitorul său de romane cel mai sârbătorit Zola!

În adevăr, n'a meritată, ca Cristos, să se lase a fi crucificat, ca să proclame lumii, că toți oamenii sunt frați; n'a meritată, ca anul 1789 să spele cu o mare de sânge familia omenescă, pentru ca să-i redă erăși o istorie omenescă, nu merită să avem atâți martiri ai cugetării, atâți eroi ai gene-

rosității, a fi îngămădit atâta știință și a umple atâtea biblioteci, pentru ca să auzim dicându-ni-se pe fi- care pagină a cărților noastre, în fi- care scenă a teatrelor noastre, la fi- care colț de stradă: că durerea e splendoră cea mai mare a noastră, că viața e un chin și că neesistența e unica speranță, ce li-s'a mai lăsat urmașilor lui Adam, după ce au avut odată nefericirea de a fi născuți.

Secolul nostru e deci nervos și această nervositate face pe oameni iritabili și în acelaș timp produce în giurul lor o atmosferă nervoasă, de care nu ne putem isola cu totul, chiar și decă natura nu ne-ar fi înzestrat din nascere cu nervositatea și chiar decă ne silim din răpuzeri a ne păstra liniștea și veselia. Oamenii răspândesc prin respirarea și evaporarea lor un aer, care d'abea mai e posibil a-lu inspira și care de cătră capete glumețe e numit și „duhore omenescă concentrată.“ O astfel de atmosferă e și nervositatea: ducându o viață precipitată și furtunosă, cuprinși cel puțin de două-spre-șase ori pe și

de pasiune, neliniștindu-se, entusiasmându-se, oamenii esală o atmosferă saturată de nervositate, pe care o inspiră și absorb toți, fără șoare și fără cunoștință de ea. Precum în giurul unei mașine electrice se poate observa un miros electric, acela de ozon, așa e în camera unui pacient de friguri un miros de friguri și așa în periferia societății convulsive și histerice, care ne încungiu, domnesc un aer încărcat de nervositate, care slobode șohintei și prea adese-ori se luminează și cu fulgere lucide. În secolul nostru esistența noastră se desfășură din lăgan și până în momentu într'un aer de furtună și vreme tare.

Decă e adevărat, că nervositatea e o suferință cu totul nouă, apoi se cerțăm, când s'a ivit ea?

Ea s'a ivit cu și pentru anul 1789.

În toți timpii au esistat indiviși nervoși, precum au fost totdeuna oameni tuberculoși și scrofuloși; însă nervositatea constituțională, națională, europeană, nervositatea tuturor poporilor mo-

derne e unu produs al acei revoluțiuni mari, ai cărei germeni erau ascunși în totu locul, der află terenul cel mai favorabil pe pământul franceș și cu deosebire în Paris, ca să încoțesoască, să prospereze, să înflorască și să aducă fructe.

Cele trei ouvine magice, cari au fost scrise pe stindardul cel nou, au fost mamele nervosității. Der totuși ele n'au participat deopotrivă la nasocrea ei.

Infrățirea a rămas o dorință piă, unu simbol arcaic, care ce e dreptu a uscat câteva lacrimi, a înmuiat câteva inimi, a rămas însă închisă totdeuna în unu flacon frumos, tocit cu unu frumosu joc de color, fără ca fluiditatea să se fi vârsat din el, ca să satisfacă limbilor omenesc și mai puțin încă pentru de a înprospera și fertilisa câmpurile cultivate de societatea omenescă.

Christos o spusese deja înainte de acesta cu 18 secole, că noi toți suntem frați, și mai toți preoții și moralistii o au cântat și propovdedit în decursul alor 18 secole.

Visuri dulci, dorințe pioșe și sfinte,

capitala Spaniei a fost ocupată de trupe, aşadără s'a proclamat un fel de stare de asediu. Imprejurarea acesta inspiră serioase îngrijiri, deoarece revoltele din Spania au devenit mai periculoase, tocmai atunci, când s'au luat astfel de măsuri severe. Se poate aştepta, că Carliştii se se folosesc de aceste turburări, pentru ca să răstörne starea actuală a lucrurilor şi să ajungă la cârmă.

Procesul disciplinar din Arad.

Este sciut, că domnii Oncu, Truţa, Suci şi Popu din Arad sunt traşi în cercetare disciplinară din partea camerei advocaţiale de acolo, pentru motivul, că au aderat la ducerea Memorandului. Publicăm textul fiscului camerei advocaţiale din Arad, prin care se pun sub cercetare disciplinară numiţii advocaţi români şi care caracterisează în deajuns apucăturile nedemne şi murdarul şovinism, de care sunt conduşi despoţii eroi ai ţilei faţă de noi şi de cauzele noastre. Eată-lă:

Nr. 449/1892. La acusa fiscului camerei, secţiunea disciplinară a camerei advocaţiale din Arad a adus contra membrilor camerei, advocaţi Nicolau Oncu, Petru Truţa, Aurel Suci şi Dr. Stefan Popu, după ascultarea declaraţiunilor acusaţilor şi a propunerii fiscului d'ai pune în stare de acuză, în ziua jos însemnată, următoarea decizie: Respingându excepţionarea dată contra competenţei judecătoriei disciplinare, în contra acusaţilor Nicolau Oncu, Petru Truţa, Aurel Suci şi Dr. Stefan Popu, se dispune procedura disciplinară pe baza §-lui 68, lit. b, a art. de lege 34 din 1874 pentru comiterea de delict advocaţiale şi deci prin acesta se pun în stare de acuză. Dina pertractării finale se va statorî după ce această decizie va fi ajuns la valoare.

Motive: Amésurat propunerii fiscului camerei, ignorându ulterioarele investi-gaţiuni în contra acusaţilor, procedura disciplinară, şi prin urmare, punerea în stare de acuză a trebuit să se dispună: pentru-că acusaţii advocaţi Aurel Suci şi Dr. St. Popu au participat la pregătirea şi executarea unei astfel de mişcări, care duce la ură de rasă şi care a fost capace a turbura esistenţa (?) bună înţelegere pacifică între singuraticile naţionalităţi. Acesta se dovedeşte viu prin cunoscutele demonstraţiuni întemplate în Arad şi aiea şi prin generala revoltă a patrioticeii opinii publice. (sic!) Considerându mai departe ţinta acestei mişcări şi cuprinsul memorandului explicat de acovaţii acusaţi prin declaraţiunile lor, în aceste se arată astfel de apari-

ţiuni, cari pörtă în sine caracterul agitaţiunii în contra guvernului maghiar şi a naţiunii maghiare şi a reeriminării ne-intemeiate(?), din ce de sine urmează, că acusaţii advocaţi dezvoltându o activitate contrară jurământului ce au depus pe legile ţării, este evident, că în contra lor există delictul disciplinar cuprins în §. 68, lit. b, art. de lege 34 din 1874, ce se pöte cu atât mai vörtos deduce, cu cât chiar şi după mărturisirea proprii a acusaţilor ei au conlucrat la o astfel de deputaţiune, carea cu tendenţioasă ignorare a formelor legale şi a forurilor competente a dus de-adreptul la Viena Memorandul şi acolo s'a gerat a fi plenipotenţiatul reprezentant al totalităţii naţionalităţii române, deşi acusaţii advocaţi în temeiul chiamiilor lor au sciut, că procederea lor este ilegală, şi au sciut şi aceea, că n'au avut dela totalitatea românimeii mandatul de a redacta Memorandul şi de a-l presenta în Viena Majestăţii Sale. De aici a provenit apoi fiscul deputaţiunii. Protestele românimeii patriotice (sic!) apărute din partea singuraticilor, precum şi în organe de publicitate au dovedit şi limpede, că acusaţii advocaţi, cari au participat în deputaţiune, s'au espus cu intenţiune, în contul reputaţiunii advocaţiale, eventualităţii, că la locul cel mai înalt nici nu fuseră învredniciţi de a fi primiţi şi ascultaţi.

Acusaţii advocaţi Petru Truţa şi Nicolau Oncu încă au trebuit să se pună sub acuză, pentru că au recunoscut, că au subscris declaraţiunea sub K. alăturată din partea adv. N. Onou şi îndreptată în contra föiei române „Telegraful“. În tenoarea acestei declaraţiuni ei au aprobat şi au făcut de a lor cuprinsul Memorandului, ce era să se prezenteze în Viena, precum şi procederea deputaţiunii ce a adus acel Memorand. Acestă faptă a lor dără este a se cualifica tocmai așa, ca și activitatea lui Aurel Suci şi Dr. St. Popu, acusaţi în linia primă, deci cu totu dreptul pot fi acusaţi.

Excepţionările făcute în contra competenţei judecătoriei disciplinare nu s'au putut lua în consideraţiune, căci faptele acusaţilor advocaţi s'au cualificat numai într-o câtă acelea atingă auctoritatea advocaţială şi prin acesta au dat de ajuns temei pentru procederea disciplinară.

În fine expresiunile vätămätore, adresate la persoana fiscului camerei, se vor lua în compenelă atunci, când se va decide în meritul cauzei.

Din şedinţa judecătoriei disciplinare a camerei advocaţiale din Arad, ținută în 16 Noevre 1892. — Hász Sándor m. p. preşedinte, consilier reg. Vizer Péter m. p. notar.

SCIRILE ŢILEI.

— 26 Noevre.

Viscole. Iérna, ce ne-a întâmpinat de rândul acesta, după cum se vede, nu prea scie multă omenie. Abia a apucat să se vire şi ea în mijlocul nostru şi deja a început să se pörte prostă şi să ne înăuroe trebile cu viscolele sale. Comunicăţiunea mai de multe ori a fost intreruptă şi posta din cauza acesta o primimă forţe neregulată. Dintre toate însă, viscolul, ce a bătuit Lunia trecută prin părţile Ungariei, şi-a făcut de cap. Foile din Pesta spun, că nici în Siberia nu putea să fi mai altfel, de cum a fost Lunia trecută acolo. Încă de Duminecă începuse să ningă din gros, ér Lună înainte de prândă ninsorea continuă şi zăpada începuse să fi așa de mare, încâtă măturătorii strădelor nu mai puteau învinge cu curăţirea ei, ér ómenii abia cutezau să ésa din casă afară. În aceeaşi şi după prândă începă apoi viscolul, care fu de-o vehementă extra-ordinară. Pe strade se vedeau dealuri întregi de zăpadă, comunicaţiunea în oraş devoni aproape imposibilă, tramvaiurile rămăseră înşepite în mijlocul strădelor, trecătorii se refugiară prin birturi şi cafenele, birje n'ai fi găsită una nici de leac. Acestă viscol a bătuit şi în alte părţi, dér cu deosebită vehementă în Ungaria. Firul telegrafic în mai multe locuri a fost rupt, comunicaţiunea pe linia ferată mai pretutindenea a fost împedecată. De toate părţile, posta a sosit la Budapesta cu întârziere, ér noi primim posta dela Budapesta de asemenea cu mari întârzieri: cea de Lună am primit o abia astăzi, adică a patra şi, ér cea de Marti o vom primi pöte mâine, ori pöimâine, ori Dumneşeu mai scie când, ocel de când neastempératul óspe aló iepri a tábărit cu atâtă obrăsniciă asupra noastră, nu mai putem ave nici o încredere în regularitatea postei.

Actul de căsătorie al A. S. R. Principelui Ferdinand cu principesa Maria de Marea Britanie şi Irlanda, va fi semnat de d. Hardinge, din partea Mării Britanii, şi de d. Al. Lahovari, ministrul României, secretar de Stat la departamentul afacerilor străine. Prin acest act principesa Maria declară, că renunţă la drepturile de moştenire la Coróna Imperiului Britanic.

Adunarea extraordinară a reprezentanţei comitatelor în Caraş Severin, ținută una din cele mai caracteristice şi mai semnificative din câte s'au ținut de un lung şir de ani, spune „Luminătorul“. Membrii români s'au prezentat de astă-

dată mai bineşor. Dintre apărătorii popului şi ai intereselor comitatului cel mai mulţi au fost de faţă şi au luat cuvântul la toate sesiunile de importanţă. Prin ţinuta lor au insuflat respectul așa încâtă protonotarul a espus şi românesc voluminoasă referadă în sesiunea colonisărilor. La 200 țărani au umplut galeriile.

Un exemplu — ca o sută. Organul guvernamental „Nemzet“ din Bpesta publică o corospondenţă, în care se constată, că colonia de Ciangăi „Her-telendyalva“, în timp de 15 ani n'au vré să plătescă absolut nimic sta-tului, de și acei Ciangăi dela anul 1883 începe folosesc de totu grătuit 15.000 jugăre de pământ erarial, de și taxa de 70.000 fl. solvibilă pentru regularea apelor li s'a anticipat din partea erariului timp de 8 ani întregi; deși acei coloniști de unu deceniu începe, n'au plătit nici unu banu rău pentru despă-gubirea pământului. — În ad-vér, un scandal revoltător acesta, decât socotim cum sunt Românii tractaţi în această direcţiune.

„Şovinism unguresc.“ Sub titlul acesta cetim în „Rumänischer Lloyd“ din Buşores următoarele: În 19 Octovre proprietarul de tipografia Carol Göbl a trimis „directă transit“ prin firma de expediţiune Kohn et Müller, două laşi, cu adresa scrisă în limba italiană, d-lui Nanu din Paris. Autorităţile unguresc din Orşova, prin adresele de sub Nr. 4383 şi 4461 au făcut cunoscută speditorilor, că laşile din sesiune au fost confiscate de către guvernul unguresc şi că au fost predate procuraturii de stat, care le-a trimis ministerului de interne din Budapesta. — Ungurii vädă în toate pachetele, ce trec prin țera lcră, numai memorande, replici, broşuri „daco-româniste“ etc. Prin acesta se fac numai de risă înaintea străinătăţii.

M. S. Regele Carol a dăruit Academie Române un frumos portret al marelui poet Vasile Alexandri. Portretul este făcut de pe natură şi în mărime naturală la Paris, de pictorul F. E. Bertier în 1885; elu reprezentă pe poet până la genunchi şi stând drept. Portretul a fost aşedat în sala mare de şedinţe a Academiei.

Conferinţa monetară. „Independence Belge“ din Bruxelles anunţă, că după ce membrii conferinţei vor fi primiţi de regele, ea va examina propunerile d-lui Tietgen (danesu) prin care cere unele: formarea unei uniuni internaţionale, ai căreia delegaţi să fixeze pentru prima-

pe cari omul le-a ținut totdeauna închise în grădinile arcadiene. Nici marele sacrificiu de pe Golgota, nici baia de sânge dela 1789 n'au adus înfrăţirea omenescă mai aproape de realizare. Comerciantul continuă a exploata pe confrăţii săi, şi comercianţi suntem toţi, vëndându scump, ceea ce nu ne costă nimic, şi cu abilitate scim noi toţi, a ne strecura prin imbulzela fraţilor, vrëndu fiă-care a fi cel dintăiu născut în familia omenescă.

Infrăţirea de i n'a chiamiat omeniea nici la lupte nouă, neobişnute, nici nu i-a impus sacrificii mai mari, decât cum le-a avut în trecut. Noi suntem fraţi, dar această alianţă e însă totdeauna a se înţelege așa, că „Eu“ e persoana primă, ér „Tu“ persoana a doua.

De altă parte libertatea scrisă pe stindard în curëndu descinse pe strade, în case şi pe pieţe, unde ómenii se imbulzesc şi pörtă lupta înverşunată pentru existenţă. Ea a sdrobotit multe lanţuri, dér a doborât şi mulţi stâlpi unghiulari, şi milióne de ómeni, cari nu

erau avisaţi a cugeta şi lucra pe contul lor propriu, ajunşi cetăteni liberi, fură siliţi a cugeta cu capul lor propriu şi a lucra cu mâinile lor proprii. Libertatea a dat tuturor posibilitatea de a se mişca neimpedecăţi, dér a mărit la înfinită responsabilitatea omenescă. Ce sumă mare de drepturi nu ni-a creat óre revoluţiunea! D'abia ar fi de ajuns oinci până la şese catedre la fiă-care universitate, pentru de a le învăţa pe toate; însă în acelaşi timp şi câte daturinţe nouă, câte grijă nouă, câte fricuri de scrutare, câtă certă şi discusiune; ce fierbere, ce nelinişte în toate stratele societăţii!

Din cele trei cuvinte magice scrise pe stindard, nici unul n'a infiltrat o materie de fermentare nouă mai cu efect şi mai înfricoşată în fiă-care creeră bărbătesc şi în fiă-care inimă de femeie, ce acela de egalitate.

Deja cu 18 secole înainte, Christos proclamase pe Golgota egalitatea; dér aceea era o egalitate pră metafisică, adică aceea înainte morţii şi a vieţii

vecinice. Ceea ce interesa însă mai mult pe sërmanii descendenţi ai lui Adam, deşi nu se îndoiu de cuvintele lui, era această viaţă, deşi scurtă, dér mai apropiată şi mai palpabilă. Şi în viaţa pământescă această egalitate, deşi proclamată de un Dumneşeu-om, era un neadever, un paradox; ba ce e mai mult, cu cât civilizaţiunea a făcută progrese mai mari, cu atât a mărit şi mai multă acestea inegalităţi omenesci şi le făcu şi mai amare şi înşepătore.

Cu cât un popor e mai crud şi mai nesăcitor, cu atât mai puşine sunt inegalităţile; cu cât însă a progresat mai mult în morală şi sciinţă, cu atât acestea se măresc mai mult.

Însă anul 1789 proclamă egalitatea şi pentru viaţa pământescă şi această egalitate se aibă vigóre înaintea codului civil şi a celui penal, înainte legii scrise şi înainte acelei legi, care se pronunţă dănic pe strade şi pe pragul caselor. Lucrul se începe cu aceea, de a arăta, că grumazul unui principe se pöte reteza cu acelaşi fier şi cu aceeaşi înlesnire, ca şi cel mai

ordinar ucigaş şi în visul de egalitate ajungă până acolo, a împărţi pâinea şi vinul, arama, argintul şi aurul în părţi egale. Un cilindru egalizator înfricoşat şi inexorabil trece peste toate capetele, peste toate spatelile şi fölele familiei omenesc.

Lupta de emulare a creerilor şi nervilor a luat locul luptei ghiarilor şi dinţilor, şi creeri şi nervi lucră din răpuzeri şi nepreparaţi pentru această nouă încordare, care celor de poziţiuni egale se le aducă iubita inegalitate, la care aspirăm cu toţi, cu toate, că pe stindardele, monedele, monumentele şi hărtia diarelor noastre e scrisă contrariul.

Libertatea şi egalitatea au strămutat punctul de gravitate al familiei omenesc, întinđându şi largind dănic drepturile cetăţenului şi datorinţele omului cult. Cartea şi pēna trebuie să manueze toţi şi trebuie să fiă instrumentele tuturor. Sila de şcolă imprimă sigilul pe apoteosa cugetării, pe lângă degradarea tuturor celorlalte puteri omenesc şi în mâna libertăţii tuturor şi a cerbicósei şi încorigibilei inegalităţi a cre-

ora proporțiunile de făcut între aur și argint pe baza prețului mijlociu al argintului la Londra, pe timp de 6 sau 12 luni înainte de constituirea „Uniunii.” Statele, ce aparțin Uniunii, vor putea bate fără limite monede de argint cu o valoare aproximativă a vechilor monede de aramă (écus), fie 5 franc, 1 dolar, 4 mărci, 4 corone, bucăți ce au un curs legal și o putere liberatorie întărite unde ele se vor bate. Titlul va fi determinat după proporțiile actuale, adăugându-se 10 la sută de „senioragiu”. Băncile de emisiune vor putea să aibă o parte din incasul lor metallic, în monede de argint ale Uniunii, din care ele vor putea cere rambursarea în aur de țările, cari le-a bătut, prevenindu-se cu 10 sau 12 luni înainte.

—x—

Ivirea influenței. Autoritățile medicale din Berlin au constatat, că influența s'a ivit în grad foarte mare în capitala Germaniei. Până acum au fost mai multe cazuri de morțe.

—x—

Urcarea efectivului de pace în armata austriacă. „Armeeverordnungsblatt” din Viena publică un circulariu al ministrului comun de război, în urma căruia efectivul de pace în 25 regimente de infanterie va fi urcat de fie-care companie cu 1 caporal, 1 gefreiter și 6 infanteriști.

—x—

Un dar regesc. M. S. Regele Carol a dăruit pinacotei din București un carton foarte remarcabil al celebrului pictor german W. Kaulbach. Cartonul, 3 m. 90 înălțime pe 4 m. lărgime, e schița frescei, pe care maestrul a făcut-o pentru capela Museului german din Nürnberg și care reprezintă visita istorică a împăratului Otton III la mormântul lui Carol cel mare. Schița a fost lucrată de Kaulbach în opt zile, dela 10 până la 18 Iulie 1859, după cum se poate citi la un colț al cartonului. Pinacotea română s'a îmbogățit astfel cu o nouă lucrare de artă de mare valoare.

—x—

In contra socialismului. În Londra s'a instalat o comisiune presidată de ducele de Cambridge, care se ocupă cu aflarea mijloacelor, prin cari s'ar putea împedea propagarea socialismului în armată. Comisiunea a primit în principiu destituirea sau condamnarea până la 20 ani închisore a ofițerilor socialiști.

—x—

Reuniunea germană de cântări din Brașov. va aranja o serată musicală (Liedertafel) Sâmbătă în 10 Decembrie n. c. în sala hotelului central Nr. 1 sub conducerea d-lui profesor Rudolf

Lassel. Începutul la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara. Programă este interesantă și variată.

—x—

Musica crășenescă va da Duminecă în 11 Decembrie a doua serată cu abonament în sala hotelului „Europa”. D-lă Max Krause va executa o piesă solo pe violină. Începutul la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Protopopiatul Clușului, Dec. 1892.

Terenul nostru de activitate între împrejurările grele de așteptare, se reduce la biserică și școală, și la reuniunile, ce există în sinul acestora. Ce s'boră a luat activitatea dezvoltată de șeful și preoții tractului pe terenul bisericesc și școlastic, se poate vedea din următoarele lucruri întâmplătoare:

Preoții tractului gr. cat. al Clușului au fondul lor numit „Cultural”, cu statute aprobate. Din acest fond au dat ajutoare însemnate la câteva școli din tract, cari altcum nu se puteau susține. Ajutoarele acestea, actualul protopop le-a redus la jumătate, ca să și poată vota șieși relut pentru cancelariă, în contra mandatului expres al Consistoriului Blășian. Și așa școlile ajutate numai vegetează, fără ajutorul întreg. Ba școala din Sucăg, unde este școală de stat și unde sunt împrejurările mai critice, nici învățător nu are, deși suntem deja în luna lui Decembrie.

În contra acestor lucruri a scris la Consistoriul din Blășiu, notariul tractual M. O. D. Augustin Cosma, dăr și-a aprins paie'n cap. Căci la sinodul de toamnă, ținut în 10 Novembre, protopopul l'a provocat să abdică de notariat. Și după ce n'a voit, a provocat pe preoți, ca să-l depună, amenințându-i, că va fi vai de preotul, care nu va vota cu d. sa. Și numai bărbăției preoților tractuali, poate mulțami d-lă Cosma, că a rămas și mai departe în oficiu.

Tot așa asemenea a forțat pe învățătorii în conferința din 25 August, ca să predea fondul lor, ce face vr'o trei-patru sute floreni și pe care-l administrează d-lă protopop Ioan Laslo, propria autoritate, fondului cultural, de unde apoi să și poată lua sume mai mari pentru cancelariă.

Acest fond învățătoresc nu vrea să-l dea odată cu capul dela sine, deși învățătorii acum au reuniunea lor, cu statute aprobate. Astfel disgestă pe toți de a mai lucra spre înmulțirea fondurilor acestora.

Afacerile visitațiunii canonice asemenea merg tot pe calapodul acesta. Sunt vizitate două trei comune într'o zi de iernă. Scopul principal e să încasseze competența visitațiunii canonice, ce de nu este de unde se plăti, se face răspundător parochul, și i se impută de mare neglijență.

Unde activitatea d. sale trece peste această poziție, acolo încieră pe preot cu poporul, de trebuie să vină la mijloc preotul sau sucitorul, și d. sa scapă ca printre pene, și venind acasă, e silit să scrie cercură către preot, în care lă provoea oficios, ca să și învețe preotul la moderațiune. Lucrul acesta s'a întâmplat în comuna B, unde preotul s'a rugat de protopop să trimită pe notariul tractului să tocmescă, ce a stricat d. sa.

Stăm foarte rău, On. Redacțiune! Și nu-i sperare, că lucrurile se îndrepte, căci ne lipsesc ocaziunea de a conveni la sinode mioste și a îndrepta răul până nu se lăsece de tot.

Între asemenea împrejurări, rămâne singură diaristica noastră, ca să sbicioască lăcomia și neinteresarea de înainterea biserică și școlilor noastre.

Alfa

Gendarmeria rurală în România.

Consiliul de miniștri al României a admis proiectul de lege prezentat

de d. ministru de interne relativ la organizarea unui corp special de gendarmerie rurală. Etă principalele dispozițiuni ale acestui proiect, după „Timpu”:

Corpul de gendarmi va cuprinde călăreți și pedestri. Numărul călăreților va fi de 1000, acela al pedestrilor va fi de 3000—4000.

Comandantul corpului va fi un general de brigadă, asistat de 4 ofițeri superiori în cele 4 circumscripțiuni de corpuri de armată.

Corpul de gendarmi este împărțit în companii, una de fie-care județ.

Compania va fi comandată de un căpitan și de un locotenent.

Compania este împărțită în plutone comandate de câte un sergent, răspândite în tot județul. În fie-care comună este o stațiune de gendarmi.

Numărul ofițerilor din corpul de gendarmi se ridică la 69.

Gendarmii se recrutează din foștii militari. Ei au o soldă ce variază dela 20—60 lei pe lună.

Deosebit de această gendarmii au hrana și furajul în bani. Ofițerii în loc de ordonanțe au indemnizari. Angajamentele se fac pe 5 ani și se mai pot reangagia încă de trei ori. La fie-care reangajare li-se sporesce solda.

După 15—20 ani de serviciu gendarmii obțin o pensie, care nu poate trece peste jumătate din solda ce au avut. Văduvele și copiii gendarmilor primesc pensii atunci când jandarmul a murit din cauza serviciului.

Înainte de a începe serviciul, gendarmii angajați fac o instrucțiune specială timp de 5 luni.

Procese verbale încheiate de gendarmi fac o credință până la proba contrară.

Gendarmii depind de ministrii de interne, resbel și justiție.

Acest proiect de lege va fi depus zilele acestea pe biroul Camerei române.

SCRIRI ULTIME.

Sofia, 7 Decembrie, „Svoboda” publică un articol lung, care aprobă modificările proiectate constituției și destinate a da un caracter legal ore-căroră formalități cari există deja. Proiectul nu s'a elaborat încă; îndată ce va fi, el va forma proiectul de liberărilor unei alte întruniri private a deputaților. Diarul adaogă că ore-cari inimici ai guvernului actual vor critica, fără îndoială, aceste modificări, dăr este sigur, că partea inteligentă a Bulgariei și reprezentanța națională, care au deplina încredere în d. Stambulov, în urma silințelor sale neobosite în timp de 7 ani pentru a scăpa țera de inimizii săi străini și a-i da o bună administrație, vor vedea necesitatea acestor modificări. Acestea nevătămându nici de cum drepturile poporului, țera este cu atât mai asigurată cu cât aceste modificări sunt propuse de partidul liberal național prin mijlocirea șefului lui, d-lă Stambulov, care a luptat pentru aceste drepturi din care partidul liberal ia puterea. Diarul exprimă speranța, că Sobrania se va întruni împrejurul d-lui Stambulov pentru a sprijini propunerea sa.

Apel

cătră P. T. publică românescă.

Învățătorii gr. cat. din comitatul Sibiului, conduși de ideea culturală peste tot și în deosebi doritori de a se cultiva și califica cât mai bine pentru chiamarea lor atât de grea, s'au întrunit în reuniune învățătorescă, ale cărei statute sunt aprobate de Ven. Consistoriu metrop. din Blășiu sub nr. 2945—91 și de înaltul ministeriu sub nr. 45354

—91, respective 89255—91; ér adunarea constituantă s'a ținut la 11 Octomvre st. n. a. c.

Ca învățătorul să devină din și în și mai destoinic pentru chiamarea sa, se scie, că trebuie să oțesoă și încă tot ce apare mai bun în literatura pedagogică și alte cărți de literatură și știință; ér el s'ermanul avându să se lupte zilnic cu mari lipse de tot felul, de unde să mai deie și pentru astfel de mijloce indispensabile, când îi lipsesc chiar și pânea de toate zilele? Etă o cauză, din care mulți învățători, altfel aplecați spre cetire, rămân înderți în cultură și școala lor suferă amar!

Dăr învățătorii, chiar și întrunți în reuniuni, avisați numai la puterile proprii, prin solvirea unor mic cotisațiuni anuale de câte 50 or. abia pot să facă un pas mai ou succes înainte. Ér formarea unei biblioteci a reuniunii, care să fie un izvor neseocat de lumină pentru membrii ei și pentru lumina și nobilitarea nemeului nostru, este prima condițiune pentru prosperarea reuniunii.

Deci pentru ca tinereii noastre reuniuni să i se înlesnesc ajungerea cu o oră mai de grabă la scopurile sale, subscriși, își iau libertate a recurge, în numele reuniunii, la bunăvoința și dărnicia recunoscută a P. T. publică românescă și a-l ruga să binevoiescă a ne ajuta: cu cărți, diare ori bani, eventual făcându-se membri ai reuniunii.

Ajutoarele marinimose, ce la timpul său se vor publica, ori de ce soi vor fi ele, ne rugăm să le adreseze: „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din comitatul Sibiului” (Bruckengasse Nr. 7) în Sibiu.

Sibiu, în 30 Noemvre 1892.

Pentru Reuniune:

Romul Simu. Dionisiu P. Decei.
presidentă. secretar I.

Literatură.

Au apărut:

Programul partidului liberal național, redigat de Comitetul central al partidului. Ploesti, tipografia „Democratul” 1892. Format mic 8° de 40 pag.

— **Intâmpinare la acuzările ce face d-lă I. Nadejde** Dicționarului latin-român de **Popiliană**, publicată de d-lă Dem. I. Popiliană, lic. în lit. și profesor de liceu în Craiova. Format mic 8° de 16 pag.

DIVERSE.

Jules Simon și Napoleon III. Bătrânul academic istoricesc în memoriile sale, pe cart diarul „Temps” le publică zilnic sub rubrica „Mon petit Journal”, cum densus în adunarea națională din 1848 a fost vecinul zilnic al împăratului de mai târziu Napoleon, pe atunci numai deputat. Jules Simon laudă compesanta și atențiunea prințului. Într'o zi închise prințul o ferăstră dela spatele lor. Jules Simon întrebă pe prințul, că curentul de aer îl supără? Prințul răspunde: „Am închis ferăstră pentru D. ta. D. ta ești pleșuv și prin urmare ești foarte simțitor pentru guturai. Mie mi-s'a recomandat în contra pleșuviei, ca să mi spal în fie-are zi capul cu oțiu tare. Acesta mi-a făcut bine”. Jules Simon urmărește prințul-președinte, dăr numai până la lovitura de stat din 2 Decembrie, căci de atunci indignațiunea sa republicană a fost mai puternică ca îngrijirea de purlă său. Când se proclamă imperiul n'a putut nici cel mai tare oțiu să conserve purlă marelui republican Jules Simon.

Cursul pieței Brașov

	din 8 Decemvre st. n. 1892		
Bancnote românesce	Cump. 9.45	Vând. 9.48	
Argint românesc	9.35	9.40	
Napoleon-d'or	9.50	9.55	
Lire turcesc	10.75	10.8	
Seris. tonc. „Albina” 6%	101.	—	—2—
Imperial	5%	101.—	102—
Galbini	9.65	9.65	9.65
Ruble rusece	5.55	5.60	—
Mărc germane	117.—	119.	
Discontul 6—8% pe an	58.50	58.90	

Proprietar Dr. Aurel Mureșanu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

rilpră omenesc, n'are nimenea libertatea de a fi prost. Libertatea pentru toți; dăr nici unia libertatea de a nu scie: nici unia libertatea de a nu avă cărți în casă și a refusa fructul din pomul binelui și al răului. Prometeu a fost legat de stincă pentru setea lui de știință și sfâșiat de vultur; Adam a fost alungat din paradisul pământesc, pentru, că a voit să guste din fructul acela. Ași însă e pedepsit cel care refuză fructul acela, decât nu se pricepe a și înposeda o astfel de rază de sôre. Libertatea da, însă nu fără știință; egalitate da, însă în bibliotecă și în adunare. Libertatea generală a sistat libertatea individuală, anume pe aceea de a refusa alfabetul și cernela, lucrarea creierului și a nervilor.

Nesciunța a fost un rău, e și ași și va fi tot-deuna; dăr mânia de a introduce pe toți în domeniul științei, a nefericit pe mulți omeni fericiți, cari n'au putut să și impună diatr'odată o încordare neobiceuită.

(Va urma.)

